

नियोक्तव्यस्तवपाणिग्रहणार्थमिति शेषः ॥ २ ॥ श्रीष्मस्य तु सत्यप्रतिज्ञस्य त्वत्सुखार्थं जयमात्रं कर्तव्यं न तु तावता तव हितमित्याशयेनाह अथेति ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ विधानं प्रतीकारं ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥
यदिसौ भपतिर्भद्रे नियोक्तव्यो मतस्तव ॥ नियोक्ष्यति महात्मा सरामस्त्वद्वितकाम्यया ॥ २ ॥ अथापगेयं भीष्मं त्वं रामेणेच्छसिधीमता ॥ रणे विनिर्जितं द्रुपुं कुर्यात्तदपि भार्गवः ॥ ३ ॥ स्तंजयस्य वचः श्रुत्वा तव चैव श्रुचिस्मिते ॥ यदत्र ते भृशं कार्यं तदयैव विचिंत्यतां ॥ ४ ॥ अंबोवाच अपनीतास्मि भीष्मेण भगवन् न विजानता ॥ नाभिजानाति मे भीष्मो ब्रह्मन् शाल्वगतं मनः ॥ ५ ॥ एतद्विचार्य मनसा भवानेतद्विनिश्चयं ॥ विचिनोतु यथान्यायं विधानं क्रियतां तथा ॥ ६ ॥ भीष्मे वा कुरुशार्दूलेशाल्वराजे यवा पुनः ॥ उभयोरेव वा ब्रह्मन् युक्तं यत्तत्समाचर ॥ ७ ॥ निवेदितं मया त्वे तदुःखमूलं यथा तथं ॥ विधानं तत्र भगवन् कर्तुं मर्हसि युक्तिः ॥ ८ ॥ अकृतव्रण उवाच उपपन्नमिदं भद्रे यदेवं वरवर्णिनि ॥ धर्मं प्रति वचो ब्रूयाः शृणु चेदं वचो मम ॥ ९ ॥ यदित्वा मापगेयो वै न नयेद्रजसा द्रव्यं ॥ शाल्वस्त्वां शिरसा भीरुगृहीयाद्रामचोदितः ॥ १० ॥ तेन त्वं निर्जिता भद्रे यस्मान्नीतासि भाविनि ॥ संशयः शाल्वराजस्य तेन त्वयि सुमध्यमे ॥ ११ ॥ भीष्मः पुरुषमा नीचजितकाशीतथैव च ॥ तस्मात्प्रतिक्रिया युक्ता भीष्मे कारयितुं तव ॥ १२ ॥ अंबोवाच ममाप्येष सदा ब्रह्मन् त्वदिकामो भिवर्त्तते ॥ घातयेयं यदि रणे भीष्मित्येव नित्यदा ॥ १३ ॥ भीष्मं वा शाल्वराजं वा यं वा दोषेण गच्छसि ॥ प्रशाधितं महाबाहो यत्कृते हंसुदुःखिता ॥ १४ ॥ भीष्म उवाच एवं कथयता मेव तेषां सदिवसोगतः ॥ रात्रिश्च भरतश्रेष्ठ सुखशीतोष्णमारुता ॥ १५ ॥ ततो रामः प्रादुरासीत् खल्वन्निव तेजसा ॥ शिष्यैः परिवृतो राजन् जटाचीरधरो मुनिः ॥ १६ ॥ धनुष्पाणिर दीनात्मा खड्गं विभ्रत्परश्वधी ॥ विरजाराजशार्दूलस्तंजयं सोभयान्नृपं ॥ १७ ॥ ततस्तं तापसा दृष्ट्वा सच राजामहातपाः ॥ तस्थुः प्रांजलयो राजन्सा चकन्यातपस्विनी ॥ १८ ॥ पूजयामासुरव्यग्रामधुपर्केण भार्गवं ॥ अर्चितश्च यथान्यायं निषसाद स हैव तैः ॥ १९ ॥ ततः पूर्वव्यतीतानि कथयंतौ स्म तावुभौ ॥ आसातां जामदग्न्यश्च स्तंजयश्चैव भारत ॥ २० ॥ तथा कथां ते राजर्षिर्भृगुश्रेष्ठं महाबलं ॥ उवाच मधुरं काले रामं वचनमर्थवत् ॥ २१ ॥ रामेयं मम दौहित्री काशिराजसुता प्रभो ॥ अस्याः शृणु यथा तत्त्वं कार्यं कार्यविशारद ॥ २२ ॥ परमं कथ्यतां चेति तारामः प्रत्यभाषत ॥ ततः साभ्यवदद्रामं ज्वलंतमिव पावकं ॥ २३ ॥ ततो भिवाद्यचरणौ रामस्य शिरसौ शुभौ ॥ स्पृष्ट्वा पद्मदलाभाभ्यां पाणिभ्यामग्रतः स्थिता ॥ २४ ॥

॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ आसातां लङ्घिद्विवचनं ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ परमंतव विवक्षितं यत्तन्मेऽवश्यं वक्तव्यमित्यर्थः ॥ २३ ॥ शिरसौ श्रेष्ठौ शिरःप्रधाने सेनापतिमेदिनी पुंस्त्वर्था ॥ २४ ॥